

Palestina a židovské náboženství

Palestina

- Oblast mezi Fénicií (Foinikií) a Egyptem, mezi Středozemním mořem a řekou Jordán.
- Název odvozen od **Pelištejců** (mořský národ), kteří se zde po r. 1200 př.n.l. usadil. Byli to nepřátelé Izraelitů - Pelištějec byl údajně i Goliáš, proti kterému bojoval David. Název Palestina od Římanů (protižidovský postoj)
- Původními obyvateli však byli **Kanaánejci** (národ zanikl mnohem dříve, než na toto území přišli Pelištejci).

Vývoj

- **Ve 13. stol. př.n.l. příchod židovských kmenů** - podle tradice jich bylo dvanáct.
- Kmen JUDA dal jméno jižní části dnešního Izraele.
- 1. král **Saul** → **David** (11. stol., z kmene Juda, který vládl až do dobytí Jeruzaléma Nabukadnezarem v ? století) → **Šalomoun**.
- Po Šalomounově smrti došlo k rozdělení říše. Vzniklo tzv. severní království neboli **Izrael** a jižní království neboli **Juda** (Judsko).

Izraelské a Judské království

Král Šalomoun

- Za jeho vlády dosáhlo království největšího hospodářského a územního rozmachu.
- Nechal v Jeruzalémě vystavět Chrám, který byl až do jeho zničení roku 586 př. n. l. střediskem židovského kultu.
- Moudrý politik. *Známé je Šalomounovo rozhodnutí při sporu mezi dvěma ženami o dítě: dvěma ženám se současně narodily děti, jedno však zemřelo. Jeho matka si tajně přivlastnila dítě druhé ženy a ta potom nešťastná žádala vrácení, až se celý spor dostal ke králi, kde obě ženy trvaly na svém. Šalomoun tehdy přikázal: Rozetněte dítě vedví a dejte každé ženě po půlce! Jedna z žen chladně souhlasila - druhá úpěnlivě prosila, ať dítě nechají žít a ať ho dají raději její sokyni. Tak král Šalomoun hned poznal, která z žen je pravou matkou dítěte. Odtud také pochází rčení **šalomounské rozhodnutí**.*

- Pád Jeruzaléma v roce 586 př. n. l. - „**babylonské zajetí**“ (Novobabylonská říše).
- V roce 539 př. n. l. obsadil perský král Kýros II. Babylon a ujal se vlády i nad Judskem. Židé se mohli vrátit a obnovit Jeruzalémský chrám. Zdaleka ne všichni této možnosti využili a tak vzniká **první velká židovská diaspora (?) v Mezopotámii**.
- 4. stol. př.n.l. - vliv Řeků (r. 331 př.n.l. Alexandr Makedonský vstoupil do Jeruzaléma). Po jeho smrti připadlo Judsko Egyptu.
- V 1. stol. př.n.l. se země zmocnili Římané. Posledním z nich byl **Herodes Veliký** - velmi schopný vojevůdce. Jeho krutý způsob vlády se přenesl do biblické tradice, která mu přisuzuje vyvraždění betlémských kojenců v době narození Ježíše Krista.

- Po Herodově smrti se Judea rozpadla a oblast byla spravována římskými prokurátory.
- **Pilát Pontský** - znám především jako římský prefekt, který podle Bible odsoudil Ježíše Krista (seznam se s příběhem)
- Odpor proti římské nadvládě → vzpoury
- 66 - 70 n.l.: **židovská válka** (Římané jako odpověď dobyli Jeruzalém a zničili Šalomounův chrám)
- 30. léta 2. stol.: **povstání Šimona Bar Kochby** (také potlačeno)
- Židé poté rozptýleni po celém světě - DIASPORA
- Celý středověk ANTISEMITISMUS (?)
- **Vysvětli pojmy:** ghetta, pogromy, holocaust

Znázornění triumfálního pochodu po dobytí Jeruzaléma roku 70 n.l. na Titově oblouku v Římě. Je zde zachycena kořist pocházející ze Šalamounova chrámu, např. sedmiramenný svícen - symbol judaismu)

Judaismus

- Vznikl jako kmenové náboženství hebrejských kmenů přibližně ve 2. tisíciletí př. n. l.
- Po vyjití z egyptského otroctví (před 13. stol. př.n.l.) jim byl skrze Mojžíše dán **Boží Zákon - Tóra**, což je moment, který je označován za "založení" židovského náboženství. Během putování mu Bůh - Jahve (v češtině užíván pojem Hospodin) svěřil desatero přikázání.
- Judaismus je monoteistickým náboženstvím, tzn. že uctívá jediného Boha.
- Smyslem Judaismu je čekání na Spasitele - Mesiáše, který přinese Židům trvalý klid, mír, skončí jejich utrpení

Rukopis s Desaterem
z 2. století

Specifika Židovství

Vlajka Izraele

- Podle Hospodina jsou vyvoleným národem → pramenící určitá nadřazenost
- Bůh Jahve (Hospodin)
- Starý zákon - posvátnou knihou (především 5 knih Mojžíšových, Vystoupení Proroků a Spisy)
- Synagogy - židovské chrámy
- Rabíni - židovští duchovní
- Sedmiramenný svícen a Davidova hvězda (symbolizuje souhvězdí pod kterým se čeká na Mesiáše, a také šest pracovních dní) - symboly Judaismu.
- Sobota - sváteční den